

Η Πηνελόπη της θάλασσας

Ιούλιος 2021- ΤΕΥΧΟΣ 33

Η Πηνελόπη της θάλασσας

Gema Sirvent & Raul Guridi

Μικρή Σελήνη

Από τις εκδόσεις Μικρή Σελήνη κυκλοφορεί το βιβλίο των Gema Sirvent (κείμενα) και Raul Guridi (εικόνες) *Η Πηνελόπη της θάλασσας*, που διηγείται την ιστορία μιας καρτερικής Πηνελόπης, που της έχουν μάθει να παραμένει κλεισμένη και να περιμένει. Μέχρι που κοιτάει έξω από το παράθυρο και βλέπει τη θάλασσα. Και μετά δεν μπορεί άλλο να περιμένει.

Το βιβλίο κινείται στη μεταιχμιακή περιοχή μιας μετάβασης, όταν η ηρωίδα αποφασίζει να εγκαταλείψει το αποπνικτικό εσωτερικό του σπιτιού της, το οποίο αισθητοποιείται εικαστικά στο πρώτο ασπρόμαυρο σαλόνι μέσω ενός σκοτεινού τοίχου που πάνω του ασφυκτιά ένα ανοικτό παράθυρο. Η ηρωίδα παραμένει απύσχα, μα την δική της οπτική μοιράζεται ο αναγνώστης-θεατής, τοποθετημένος στο εσωτερικό ενός κλειστοφοβικού σπιτιού, και πολλαπλά περιορισμένος, καθώς διπλά πλαισιώνεται από τις κορνίζες του παραθύρου.

Το επόμενο δισέλιδο χωρίς πλαίσιο και σε χρώμα γκρι-μπλε σηματοδοτεί τη μεγάλη απόφαση: Η Πηνελόπη που της έχουν μάθει να υπακούει και να υφαίνει, στο φως του φεγγαριού κεντάει θαλασσινά όνειρα. Στις επόμενες εικόνες, ο λευκός, αρνητικός χώρος της σελίδας αποθεώνεται, και η ηρωίδα ανασαίνοντας ελεύθερα εγκαταλείπει για πάντα το μέσα για το έξω, το γνωστό για το άγνωστο, το χθεσινό για εκείνο που θα 'ρθει. Ακροβατώντας σε ένα μπαχτίνιο «χρονότοπο κατωφλιού», που συνδέει το περιορισμένο, το στενό και το ιδιωτικό με το δημόσιο και το ανοικτό, η μικρή ηρωίδα θα αποποιηθεί τον παλιό, καρτερικό εαυτό της και τις προδιαγεγραμμένες πορείες για να ξανοιχτεί στη μεγάλη, πλατιά θάλασσα, έναν αχαρτογράφητο χώρο, όπου οι δρόμοι δεν ακολουθούνται, αλλά δημιουργούνται.

Η εικονογράφηση, κατά βάση ασπρόμαυρη, ξορκίζει την τουριστική ελαφρότητα μιας γαλάζιας θάλασσας διευκολύνοντας καταβυθίσεις στο ασυνείδητο, και αποκτά βαθιά εσωτερικότητα καθώς συναντά αρχαιτυπικές φιγούρες, σαν εκείνη του ταξιδευτή. Το ταξίδι της Πηνελόπης στα μαύρα νερά, δρα περισσότερο συμβολικά και σηματοδοτεί την εμβάπτιση της σε έναν αδιαμόρφωτο τοπίο, άγνωστο και βαθύ.

Η *Πηνελόπη* με έντονες τις συνυποδηλώσεις του ονόματός της συνομιλεί με την ομηρική *Οδύσσεια*, την *Ιθάκη* του Καβάφη και *Την Κυρά της θάλασσας*, το δράμα φυγής του Ίψεν που πραγματεύεται το δικαίωμα στην επιλογή και την ελευθερία.

Στο εικονογραφημένο βιβλίο των Sirvent και Guridi η φιγούρα της Πηνελόπης στέκεται δίπλα στον Οδυσσέα σε μια σύγκριση που μάλλον την εννοεί, καθώς ακολουθεί πορεία αντίστροφη από αυτόν: Εκείνος αρμένισε τις θάλασσες μόνο και μόνο για να φτάσει στη στεριά. Η θάλασσα δεν ήταν η επιλογή του. Στόχος του η γαλήνη της Ιθάκης. Αντίθετα τούτη η Πηνελόπη τολμά και εγκαταλείπει την ασφάλεια του σπιτιού της για να ξανοιχτεί σε σκοτεινά, ανεξερεύνητα νερά και έτσι από Πηνελόπη του Οδυσσέα να γίνει για πάντα η Πηνελόπη της θάλασσας.

Αγγελική Γιαννικοπούλου

Καθηγήτρια Παιδικής Λογοτεχνίας

ΤΕΑΠΗ, ΕΚΠΑ